

Širokou problematiku evropského vysílání veřejné služby nazíráme zdánlivě omezeným hlediskem jejího financování v souladu s pravidly hospodářské soutěže EU. Takto úzké ekonomické pojetí v sobě skrývá řadu politických a sociálních rozměrů. Respektování pravidel hospodářské soutěže je spolehlivým indikátorem dalších ukazatelů, jako je politická a ekonomická nezávislost elektronických médií.

Vysílání veřejné služby je součástí širšího komplexu služeb obecného hospodářského zájmu. Tyto služby, nepostradatelné složky evropského sociálního modelu jsou dosud v komunitárních dokumentech zastoupeny především jako výjimky z přísné aplikace soutěžního práva. Problematika vysílání veřejné služby obohacuje sociální rozměr služeb obecného hospodářského zájmu o velmi silný rozměr kulturní a národní. V posledních letech prošel přístup Evropské komise a Soudního dvora k financování služeb obecného hospodářského zájmu zajímavým vývojem. Tento vývoj spočívá v konfliktu dvou koncepcí. Kompenzačního (ekonomického) přístupu a přístupu právního, který upřednostňuje extenzivní pojetí státní pomoci. Jejich spor dočasně usmířil kompromisní rozsudek Altmark Evropského soudního dvora v roce 2003. Tento rozsudek obsahuje několik podmínek, které umožní vyjmout režim financování veřejné služby z klasifikace státní pomoc.

Vysílání veřejné služby je velmi speciální službou obecného hospodářského zájmu. Kromě obecných článků smluv věnovaných hospodářské soutěži, je pro ni určujícím dokumentem Amsterodamský protokol, jímž představitelé členských států deklarovali význam, který představují televize a rozhlas¹ veřejné služby pro sociální, demokratický a kulturní rozvoj evropských společností. Tato deklarace jasně svěřuje členským státům právo určit kdo a jakým způsobem bude provádět vysílání veřejné služby, jakož i způsob jejího financování.

Sdělení Komise o aplikaci soutěžních pravidel na organismy vysílání veřejné služby pak upřesňuje pozici Komise k tomuto problému.

Vyjasnění jejího stanoviska si vyžádala série žalob soukromých vysílatelů, již na počátku devadesátých let odstartovala portugalská televize SIC. Součástí druhé části diplomové práce, případové studie francouzského modelu vysílání veřejné služby, je i popis vyšetřovací procedury Evropské komise, jejímž iniciátorem byla francouzská komerční televizní jednička TF1. Evropská Komise podrobila režim financování veřejnoprávních televizí France 2 a France 3 kontrole. Nezjistila porušení soutěžních pravidel, především proto, že bylo dodrženo tzv. pravidlo proporcionality. Přesto při analýze stávajícího režimu financování televizními poplatky v rámci tzv. procedury „vhodná opatření“ určené pro zkoumání režimů existující pomoci, našla Evropská Komise několik nedostatků, na které Francii upozornila.

Třetí část práce je věnována vysílání veřejné služby v České republice. Při pokusu aplikovat na režim financování ČT hodnotící kritéria Evropské komise jsme zjistili, že režim financování České televize televizními poplatky je státní pomocí jak ji kvalifikuje článek 87§1. Tato podpora však uniká postihu na základě výjimky pro služby obecného hospodářského zájmu dle článku 86§2. K současnému režimu financování televize veřejné služby lze z hlediska soutěžních pravidel vznést několik připomínek.

Hlavní problém představuje netransparentní a nepředvídatelný, zcela politicky řízený mechanismus určování výše televizních poplatků. Ten, spolu se silnou vazbou kontrolních orgánů, Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a Rady České televize na politické strany potenciálně ohrožuje nezávislost veřejnoprávní televize. Zájmy politiky hospodářské soutěže se tak setkávají s obecnými zájmy české společnosti, které plynou z potřeby kvalitních a nezávislých médií.